

I. A kutatóhely fő feladatai a beszámolási évben

A 2001. január 1. óta működő Társadalomkutató Központnak 3 fő feladatköre van:

1. Egyik fő feladata a *tudományszervezés*, azaz az MTA kiemelt társadalomtudományi kutatásainak koordinálása, a várbeli akadémiai épülettömbben dolgozó kilenc társadalomtudományi kutatóintézet (Jogtudományi, Néprajzi, Szociológiai, Történettudományi, Régészeti, Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató, Művészettörténeti Kutatóintézet, Politikai Tudományok Intézete, valamint Világgazdasági Kutatóintézet) közös kutatási programjainak, konferenciáinak szervezése, az ehhez szükséges finanszírozási, igazgatási feladatok ellátása. Esetenként e tevékenysége az Akadémia egészére kiterjed, egyes projektek keretében ez nem társadalomtudományi kutatóintézetek, illetve kutatók bevonását is jelenti.

Idetartozó teljesítés a Gazdasági Osztály kiépítése, amely jelenleg két intézet gazdálkodását viszi: a Társadalomkutató Központét és az Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézetét.

2. A Központban telepített 4 munkacsoportban – Európa-történeti Munkaközösség, Népesedéstudományi Kutatócsoport, Tudománytár, Stratégiai Kutatások Programirodája – tudományos kutató- és szervezőmunka folyik.

3. A vári akadémiai épülettömb üzemeltetése és a meghatározott felújítási munkák elvégzése.

II. Az év folyamán elért kiemelkedő kutatási (és működési) eredmények

II/1. A Központ szervezésében tartott interdiszciplináris rendezvények

A Központ egyik alapfeladata olyan rendezvények szervezése, amelyek a társadalomtudomány minél szélesebb területeit, sőt alkalmanként más tudományterületeket is érintik. A Központ 2002-ben az alábbi főbb rendezvények szervezője volt:

- *A globalizáció kihívásai és Magyarország* (február 28., Európa Intézettel és a Politikátörténeti Intézettel közösen);
- *Kisebbség és kormánypolitika* (március 5., Kisebbségkutató Intézettel közösen);
- *Gai zöld ruhája* – Borhidi Attila akadémikus előadása és könyvbemutatója (március 12.);
- *Rendszerváltozás itthon és külföldön* (NKFP-projekt részeként, március 26.);
- *A Nobel-békedíj története* (április 8.);
- *Az információs társadalom hatása a jogrendszerre* (április 23., közösen a Magyar Jogász Egylettel);
- *A magyarországi Duna-völgy területfejlesztési kérdései* (április 24.);
- *A büntető eljárás és a sajtó* (szeptember 24., közösen a Magyar Jogász Egylettel);
- *Rio, Johannesburg és a jövő – az Új szintézis* címmel indított előadássorozat 1. része. Előadó: Láng István akadémikus (november 26.);

– *A rendszerváltás hatása a magyar gazdaság jogára* (NKFP-projekt részeként, december 4.).

II/2. A Központoz tartozó kutatócsoportok munkájáról és a Várgondnokságról

A Társadalomkutató Központoz 4 kutatócsoport tartozik, közülük kettő (a Népesedéstudományi Kutatócsoport és a Stratégiai Kutatások Programirodája) nem bázisba rendelt finanszírozási kerettel, hanem éves döntés függvényében.

1. Akadémia-történeti Kutatócsoport – Tudománytár

A Tudománytár 2002. februárban kezdte meg tevékenységét, első éve az MTA Közgyűlése által megfogalmazott célok megvalósításához szükséges informatikai (szoftveres) háttér kialakításával telt. Az osztály feladata számítógépes Akadémia-történeti és – távlatosan – tudománytörténeti adatbázisok kiépítése. Megbízási szerződéssel alkalmazott szoftverfejlesztő kidolgozta az életrajzi, kronológiai és bibliográfiai adatbázisok felületét, összekapcsolhatóságukat és a lekérdező rendszert. Az osztály tagjai hat változatot teszteltek. Emellett aktívan részt vettek az *Akadémikusok életrajzi lexikon* munkálataiban, valamint az MTA 175 éves történetét felölelő forráskiadvány előkészületeiben (forrásválogatás, összeállítás stb.).

2. Európa-történeti Munkacsoport

A csoport 2002 májusától kezdett kiépülni, fő feladata a magyarországi Európa-történeti kutatások koordinálása, nemzetközi együttműködések kiépítése, Európa-történeti tanulmányok írása, konferenciák szervezése. A munkaközösség kialakítása folyamatban van. Több évet átfogó kutatási programja:

- Európa-történeti szintézis előkészítése;
- Az Európai Unió történetének tanulmányozása;
- A kis nemzetek Európában.

Megtörténtek a kapcsolatfelvételek a kontinens Európa-történeti munkacsoportjaival, valamint kialakult a jövődő, magyar nyelvű, 3 kötetes Európa-történeti szintézis szerkesztősége, amely havonta tartja értekezleteit.

3. Népesedéstudományi Kutatócsoport

Az MTA a Társadalomkutató Központ keretében a népesedési kérdések és a népesedéspolitika tanulmányozására 2001 őszén népeségtudományi kutatócsoportot hozott létre. A témavezető mellett 3 fiatal kutató dolgozik.

A kutatócsoport jelenlegi fő feladata a századforduló Magyarországnak népesedését megjelenítő demográfiai atlasz elkészítésében való részvétel, mely munka a Központi Statisztikai Hivatallal közös vállalkozás. A csoport munkatársai közreműködtek a Kormány

mellett működő Népesedéspolitikai Bizottság számára készült, az ezredforduló Magyarországnak népesedési viszonyait bemutató előterjesztés elkészítésében. Tanulmányokat készítettek a mortalitás szekuláris trendje a XX. században és a századvég halálozási viszonyai Magyarországon, halandósági életkilátások témakörben.

4. Stratégiai Kutatási Programiroda

A 2184/1996. (VII. 16.), illetve a 2269/1996. (X. 11.) kormányhatározatoknak megfelelően 1997-ben indult ún. stratégiai kutatásoknak 2001. július 1-től a Társadalomkutató Központ a bázisintézete. A munkák és teljesítések – e kormányhatározatokkal összhangban – 3 fő csoportba sorolhatóak.

Kutatási programok:

2002-ben 21 program futott, átfogva a tudós társadalom igen széles rétegét:

Az EU-integráció igénye a műszaki fejlesztés és az infrastruktúra, valamint az információs társadalom kialakítása területén c. projekthez illeszkedve

1. A földtudományok feladatai európai uniós csatlakozásunk tükrében (Programvezető: Meskó Attila)
2. Rio + 10 (Programvezető: Láng István)
3. Közlekedés (Programvezető: Michelberger Pál)

A magyarországi gazdasági átalakulás társadalmi hatásai c. projekthez illeszkedve

4. Munkaerő-gazdálkodás (Programvezető: Koltay Jenő)
5. A környezetpolitikák társadalmi támogatottsága (Programvezető: Kerekes Sándor)
6. Mérnök és társadalom (Programvezető: Somlyódy László)
7. Politikai intézményrendszer (1998–2002) (Programvezető: Kulcsár Kálmán)
8. Rendszerváltás alulnézetben (Programvezető: Vásárhelyi Mária)
9. A magyar népesség az ezredfordulón (Programvezető: Cseh-Szombathy László)

A modernizáció lehetséges ágazati stratégiai és alternatívái c. projekthez illeszkedve:

10. Épített jövőnk (Programvezető: Finta József)
11. A magyar városok kulturális gazdagsága (Enyedi György)
12. Hungaricumok az agráriumban (Programvezető: Kovács Ferenc)
13. Talajaink jelentősége a 21. században (Programvezető: Stefanovits Pál)
14. A vegyipar stratégiai kérdései (Programvezető: Szépvölgyi János)
15. Tisza (Programvezető: Teplán István)
16. Civilizáció és egészség (Programvezető: Vizi E. Szilveszter)
17. Az információs társadalom és a jog (Programvezető: Sárközy Tamás)
18. A fenntartható agrárgazdaság (Programvezető: Láng István, Csete László)

A magyarsághoz... témakörhöz illeszkedve:

19. A magyar nyelv jelene és jövője – az internetkorszak kommunikációja (Programvezető: Balázs Géza)
20. Közösségépítés – regionális és asszimilációs folyamatok a magyarországi nemzeti kisebbségek körében (Programvezető: Szarka László)
21. A mezőgazdaság privatizációja Erdélyben (Programvezető: Sófalvi László)

Kiadványok:

A Programiroda koordinálja a programok keretében készült munkák kiadását. Az eltelt 5 év alatt összesen 74 kötet jelent meg, zömmel a következő három sorozatban:

1. *Magyarország az ezredfordulón* (átlag 2500 példány/kötet)
2. *Műhelytanulmányok* (átlag 500 példány/kötet)
3. *Műhelyfüzetek* (1500 példány/füzet)

2002-ben nagy hangsúlyt kapott a kiadás. A munkálatok átfogó neve is megváltozott: Stratégiai kutatások helyett: *Stratégiai tanulmányokra*.

2002-ben elindult a stratégia kutatásokból „kinőtt”, azok eredményeit igényesen összefoglaló sorozat, a Kossuth Kiadóval közös kiadásban megjelenő, 7 kötetre tervezett *Magyar Tudománytár*. A sorozat tematikája a Társadalomkutató Központ interdiszciplináris kutatási törekvéseit tükrözi: geológia, geográfia, meteorológia, vízrajz, ökológia, agrártudomány, politológia, jog, demográfia, közgazdaságtan, irodalom, történelem, zenetudomány stb. témája mind helyet kapott benne.

Ugyancsak az egyes programok munkáira épül az *Ezredforduló* című, 4 lap (História, Természet Világa, Köznevelés, Technika) mellékletként évente 4-szer megjelenő folyóirat, számonként átlag 60 ezer példányban.

Rendezvények:

Az egyes programok, illetve a Programiroda szervezésében számos rendezvényre került sor (szakértői konferenciák, előadások, műhelyviták, könyvbemutatók, pályázatok).

5. Fiatal kutatóként a Központ egy főt (Bóday Ádám) alkalmaz, aki környezetvédelmi szakigazgatási kérdésekkel és a környezetvédelem megítélésével foglalkozik. Közreműködött az 1996. évi LIII. törvény módosításának előkészítésében, az EU vízügyi keretirányelveinek hazai jogharmonizációs feladatainak kidolgozásában, a Központ két rendezvényének szervezésében.

6. Várgondnokság

Tekintettel arra, hogy a Központ alapító okiratban rögzített kötelessége a 14000 m² alapterületű, az MTA törzsvagyonába tartozó épületegyüttes és kertjei üzemeltetése, valamint az épületegyüttes állagmegóvását és a korszerűsítést szolgáló felújítások megvalósítása, ezért e téren felmutatható eredményeit (bár azok nem kutatásiak) is indokolt rögzíteni.

6.1 Üzemeltetés

A 2002. év alapvető változást jelentett abban az értelemben az MTA TK – Várgondnokság üzemeltetési feladatainak eredményes megvalósításában, hogy kiépült a Társadalomkutató Központ gazdasági apparátusa, így a korábrinál áttekinthetőbbé, rendezettebbé vált a gazdálkodást irányító tevékenység.

2002. áprilisban a vári intézetek igazgatói a közös feladatok megvalósítása érdekében a Várgondnokság üzemeltetési feladatainak ellátását megerősítő döntéseket hoztak. Ezzel lehetővé tették az intézetekkel (részben új alapelveken nyugvó) használati megállapodások megkötését:

- az üzemeltetési költségek az intézetek által elfoglalt, a hasznos alapterület arányában kerülnek szétosztásra;
- az intézetek 50%-ban hozzájárulnak az épületegyüttes portaszolgálati költségeihez (a Várgondnokság ezt megelőzően az érintett intézetekkel egyetértésben a működés és vagyonvédelem szempontját figyelembe véve a költségek ésszerű csökkentését végrehajtotta);
- hozzájárulnak az intézetek a vári központi számítástechnikai és telefonhálózat üzemeltetésének fenntartásához;
- az intézetek közös használatában lévő Jakobinus terem fenntartási költségeihez az igénybevétel arányában adnak támogatást;
- egyetértettek azzal, hogy a felújítások során az üzemeltetési költségeket csökkentő kiépítések valósuljanak meg.

A 2002. évben így az MTA Társadalomkutató Központ üzemeltetési-karbantartási feladatainak megvalósítása során sikerült elérni, hogy a központi költségvetési támogatás, a saját bevételek és a közös terhek arányosabb elosztásával a Várgondnokság költségvetése és gazdálkodása az előírásnak megfelelően alakult.

6.2 Felújítások

A 2002. évben részben az előző, 2001. évről áthúzódó felújítási feladatok mellett a 2002. évre betervezett felújítási feladatok valósultak meg. Ezek:

6.2.1. Az Országház u. 30. sz. kert és a kert alatti közműhálózat felújítása. A kert felújítása a műemlékvédelmi hatóság által engedélyezett terv alapján részben valósult meg. Az eredeti költségtervet jelentősen túllépte a Várgondnokság a 2002. évben. Ennek egyik oka volt az, hogy a kert alatti közművek felújítása során több új, előre nem látható feladat a költségeket jelentősen megnövelte. Másik oka a műemlékvédelmi szempontok érvényesítésének kötelezettsége. Emiatt a kert felújítása még nem befejezett, a kerti csobogó és kőburkolatok kiépítése további feladat lesz. A 2002. évi részleges befejezéshez az MTA pótelőirányzatot biztosított, a befejezéshez is szükségessé válik pótlólagos támogatás igénybevétele. A kert rendezettebbé válásához hozzájárult, hogy több vári intézet az udvari kandeláberek megvásárlását saját költségre támogatásként vállalta.

6.2.2. Az Országház u. 30. sz. porta és kapualj felújítása elkészült, a feltárt falfestés helyreállítása műemléki pályázattal valósulhat meg 2003-ban, amelyhez a saját forrást 2003-ra az MTA biztosította.

6.2.3. Az MTA épületegyüttesből 2001 novemberében a rendőrőrs elköltözött. Az MTA központi költségvetési támogatásával a 90 m²-es épületrészt felújították, s azt az Európa-történeti Munkaközösség foglalta el.

6.2.4. Teljes felújításra került az Úri u. 49. sz. alatti keresztszárny tetőzetének egy szakasza. 2003-ban a tetőzet további, a műemlékvédelmi hatóság által előírt felújítása folytatódik, hogy a megóvni kívánt, ún. barokk ácsolatú tetőzet megmaradjon.

6.2.5. 2002-ben több intézeti terület lett felújítva. A felújítási feladatok közös jellemzője volt a közlekedők, munkaszobák rendbetétele mellett az ún. strukturált elektromos és

informatikai hálózat kiépítése, amelynek eredményeként mára a vári épületegyüttes mintegy 60%-a elfogadható elektromos és informatikai hálózattal rendelkezik. Ezek a felújítások érintették

- az MTA Történettudományi Intézetének területét a Kapisztrán tér felőli keresztzárny II. emeletének kivételével. A felújításhoz az Intézet biztosított saját forrást, s 2002. IV. negyedévében e saját forrás az MTA központi támogatásából került visszaadásra;
- az Űri u. 51. sz. kapualj fölött az I. és a II. emelet két-két helyisége, részben az MTA Szociológiai Kutatóintézet, részben Enyedi György akadémikus, illetve az MTA Társadalomkutató Központ részére;
- a várbeli intézetek informatikai (számítástechnikai és telefon-) központja, illetve a Várgondnokság számára helyiségek kialakítása a Kongresszusi termet és az Országház u. 30. sz. alatti épületet összekötő nyaktag szuterénjében. A Hungarnet Egyesület a vári épületegyüttesben az MTA intézetei informatikai igényeit (és más, köztük nem akadémiai intézményekét is) kiszolgáló 155 Mbit-os teljesítményű berendezést telepített, amely megfelelően szolgálja ki az elkövetkező évek igényeit is;
- 2002-ben a tervezést követően megkezdődött az épületegyüttest kiszolgáló elektromos főelosztók korszerűsítése. Elkészültek az MTA Történettudományi Intézet és a Társadalomkutató Központ helyiségeit ellátó új főelosztó, illetve a TTI helyiségeinek, közlekedőinek felújítását megelőzően a szinti elektromos alelosztók;
- az MTA Társadalomkutató Központ különböző részlegei által elfoglalt helyiségeket a Központ a Várgondnokság közreműködésével saját forrásból korszerűsítette;
- folytatódott 2002-ben az épületegyüttes fűtési rendszerének korszerűsítése, a hőközpontok egyes berendezéseinek cseréjére a tervnek megfelelően 2003-ban kerül sor.
- az intézetek raktározási gondjainak enyhítésére az Országház u. 30. sz. alatti – korábban más funkcióra használt, vagy szeméttel, használhatatlan anyagokkal teli pincerészeit lomtalanították, és raktározási célra tették alkalmassá (a Régészeti Intézet, a Történettudományi Intézet számára).

III. Hazai kapcsolatok és pályázatok

A 2001–2004-ben futó NKFP-pályázat a magyarországi rendszerváltás hatását regionális és globális összefüggésekben vizsgálja. Összesen tíz kutatóhely (8 várbeli és 2 külső) vesz részt a kutatásban. 2001–2002-re a konzorcium összesen 60 millió 220 ezer, 2003–2004-re 37 millió 140 ezer forintot nyert el. Az első részfeladatok teljesítés megtörtént, megjelent a munkákat publikáló könyvsorozat első kötete is: *Utak és útvesszők a kisüzemi agrárgazdaságban 1990–1999.* címmel, a Néprajzi Intézettel közös kiadásban.

A vári társadalomtudományi intézeteken mellett más akadémiai intézetekkel is van munkakapcsolat: 2002-ben a Földrajztudományi Kutatóintézettel közös kiadásban jelent meg a *Lóczy Lajos emlékkötet.*

A központ tudományos besorolású munkatársai közül 4 (Balogh Margit, Debreczeni Erzsébet, Józán Péter, Koudela Pál, Pók Attila) oktat hazai felsőoktatási intézményben. PHD-kurzust Balogh Margit (ELTE BTK-n) és Józán Péter (Debreceni Orvostudományi és Egészségügyi Centrumban) tart.

IV. Nemzetközi kapcsolatok és pályázatok

A Központ rendezésében 2002. április 17-én került sor az igen pozitív visszhangot kiváltó *Civilek a környezetvédelemben című*, angol–magyar nyelvű konferenciára, amelyen hazai és osztrák szakemberek vettek részt.

A Társadalomkutató Központ több munkatársa kapcsolódott be a nemzetközi tudományos életbe, kivált az Európa-történeti Munkacsoport és a Népesedéstudományi Kutatócsoport tagjai szerepeltek több nemzetközi fórumon, többek között:

2002. február, Madrid

Aging, health and retirement. Az európai uniós tagországok kutatóintézeteiből szerveződött konzorcium brüsszeli ülésén beterjesztett tanulmány a Magyarországi népesség öregedéséről. (Józán Péter, Népesedéstudományi Kutatócsoport);

2002. május 12., Loucen

Előadás a *Das Teilabkommen von 1964 zwischen dem Vatikan und der Ungarischen Volksrepublik* címmel a csehországi Loucenben az Evangelische Arbeitsgemeinschaft für kirchliche Zeitgeschichte (München), az Ostkirchen-Institut der Westfälischen Wilhelms-Universität (Münster) és az Internationale Ordass-Stiftung (Oslo) által, „Kirchen in Zentral- und Osteuropa unter kommunistischer Herrschaft“ címmel rendezett konferencián (Szabó Csaba, Tudománytár);

2002. június 22–július 5., Kőszeg

Részvétel a 7th Annual Savaria International Summer University-n (Debreczeni Erzsébet, Népesedéstudományi Kutatócsoport);

2002. július 19–augusztus 3., Krakkó

Részvétel a The Visegrád Summer School Kraków; Social, Economical, Political Processes of Visegrád Countries c. rendezvényen ((Debreczeni Erzsébet, Népesedéstudományi Kutatócsoport);

2002. július, Payerbach

Europäische Identität, europäische Geschichte. Előadó: Glatz Ferenc (Európa-történeti Munkaközösség);

2002. augusztus 18–22., Montreal

Nemzetközi Epidemiológiai Kongresszus, Részvétel és előadás. (Józán Péter, Népesedéstudományi Kutatócsoport);

2002. szeptember 5., Berlin

Die europäische Zivilisation - Idee und Praxis. Methoden und Themen von Vergleich und Beziehungsgeschichte" (2002. szeptember 2–7, Berlin), a Zentrum für Vergleichende

Geschichte Europas (Berlin), a Frankreich-Zentrum der Technischen Universität (Berlin) és a Centre interdisciplinaire d'Études et de Recherches sur l'Allemagne (Párizs) szervezésében; Előadás: "Historische Europaforschung in Ungarn" címmel (Dömötörfi Tibor, Európa-történeti Munkaközösség);

2002. szeptember 7–13., Moszkva

Az Európa Tanács és a Nemzetközi Szociológiai Társaság Ifjúságszociológiai Kutató Bizottsága felkérésre tutor a „*Youth Studies and new global challenges: International Youth Studies Training Seminar for young youth sociologists, youth workers and youth NGO officers from Central and Eastern Europe countries, the Russian Federation and CIS countries*”. Moscow, 7–13 September 2002. (Kovács László, Népesedéstudományi Kutatócsoport);

2002. szeptember 19–21., Minneapolis

Sustainable Development in Central Europe. Részvétel (Bóday Ádám, fiatal kutató);

2002. október 15–20., Stockholm

Konferencia előadás és szekcióvezetés, *Addiction among Adolescents – The Onset of Deviant Behaviour – Addiction in the life Course Perspective – entry and exit processes* című Konferencia. Szervező: Kettil Bruun Society for Social and Epidemiological Research on Alcohol; October 15-20, 2002; Langholment Conference Center, Stockholm, Sweden. (Kovács László, Népesedéstudományi Kutatócsoport);

2002. november 9, Weimar.

"12 Jahre danach - Scheitern und Gelingen demokratischer Umbrüche im 20. Jahrhundert" (2002. november 8-9, Weimar), a Stiftung Ettersberg (Weimar) szervezésében; Előadás: "Drei historische Umbrüche und die ungarische Gesellschaft. Ungarn 12 Jahre nach 1918, nach 1945 und nach 1989" címmel (Dömötörfi Tibor, Európa-történeti Munkaközösség).

Egy munkatárs (Pók Attila, aki 2002. június 30-ig a Központ igazgatója is volt), aktívan részt vesz a nemzetközi felsőoktatásban: 2002-ben az Egyesült Államokban és Ausztriában oktatott.

V. Az év folyamán megjelent jelentősebb publikációk

V/1. A Társadalomkutató Központ (társ)kiadásában megjelent sorozatok

I. Magyar Tudománytár c. sorozat

Sorozatszerkesztő: Glatz Ferenc

1. kötet. *Föld, víz, levegő.* Szerk.: Mészáros Ernő és Schweitzer Ferenc. Bp., MTA Társadalomkutató Központ, Kossuth Kiadó, 2002. 512 p.

2. kötet. *Táj, település régió.* Szerk.: Enyedi György, Horváth Gyula. Bp., MTA Társadalomkutató Központ, Kossuth Kiadó, 2002. 512 p.

II. Stratégiai kutatások a Magyar Tudományos Akadémián c. sorozatban 2002-ben 3 kötet adott ki a Központ

III. *Stratégiai kutatások a Magyar Tudományos Akadémián. Műhelytanulmányok* c. sorozatban 1 kötet jelent meg a Központ gondozásában
Sorozatszerkesztő: Glatz Ferenc

IV. *Rendszerváltás Magyarországon. Műhelytanulmányok* c. sorozat, 1 kötet jelent meg
Sorozatszerkesztő: Glatz Ferenc

V/2. A Társadalomkutató Központ munkatársainak jelentősebb publikációi

Könyvek és szerkesztett művek:

Horváth Zsolt (szerk. többekkel): *Országgyűlési képviselők. Választási füzetek 87.*
Belügyminisztérium Országos Választási Iroda, Budapest, 2002. 256 p.

Józan Péter: *A dohányzás hatása a halandóság alakulására Magyarországon 1970–1999.*
Monográfia; Nemzeti Népesedési Program, Bp., 2002. 276 p.

Pótó János (szerk. Tolnai Mártonnal és és Zilahy Péterrel): *Understanding the Hungarian Academy of Sciences: a Guide.* Budapest, MTA, 2002.

Szabó Csaba: *Dokumentumok Budafok–Tétény történetéhez 1731–1950.* Szerkesztette Czaga Viktória – Garbóczi László – Szabó Csaba. A dokumentumokat válogatta Czaga Viktóriával.
Budapest Főváros Levéltára, Bp., 2002. 421 p.

PhD-disszertációk:

B. Kádár Zsuzsanna (Tudománytár): *A magyar szociáldemokrácia a párt felszámolásától a rendszerváltásig.* ELTE, 2002.

Kovács László (Népesedéstudományi Kutatócsoport): *Erdélyi középiskolások deviáns magatartásformáinak demográfiai áttekintése.* Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem, 2002.

Pótó János (Tudománytár): *Rendszerváltások és emlékművek.* ELTE, 2002.

II/1. A Központ szervezésében tartott interdiszciplináris rendezvények

A Központ egyik alapfeladata olyan rendezvények szervezése, amelyek a társadalomtudomány minél szélesebb területeit, sőt alkalmanként más tudományterületeket is érintik. A Központ 2002-ben az alábbi főbb rendezvények szervezője volt:

- *A globalizáció kihívásai és Magyarország* (február 28., Európa Intézettel és a Politikatörténeti Intézettel közösen);
- *Kisebbség és kormánypolitika* (március 5., Kisebbségkutató Intézettel közösen);
- *Gaia zöld ruhája* – Borhidi Attila akadémikus előadása és könyvbemutatója (március 12.);

- *Rendszerváltozás itthon és külföldön* (NKFP-projekt részeként, március 26.);
- *A Nobel-békedíj története* (április 8.);
- *Az információs társadalom hatása a jogrendszerre* (április 23., közösen a Magyar Jogász Egylettel);
- *A magyarországi Duna-völgy területfejlesztési kérdései* (április 24.);
- *A büntető eljárás és a sajtó* (szeptember 24., közösen a Magyar Jogász Egylettel);
- *Rio, Johannesburg és a jövő – az Új szintézis* címmel indított előadássorozat 1. része.
Előadó: Láng István akadémikus (november 26.);
- *A rendszerváltás hatása a magyar gazdaság jogára* (NKFP-projekt részeként, december 4.).